

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1237
1808 2017.

201 2808 2017

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru completarea articolului 8 din Decretul-Lege nr. 118 din 30 martie 1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri*, inițiată de domnii senatori PNL Marius-Petre Nicoară și Ioan Cristina (**Bp. 201/2017**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare completarea art. 8 din *Decretul-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare*, cu un nou alineat, prin care se creează posibilitatea ca titularii tichetelor de călătorie acordate gratuit, anual, pe calea ferată, cu clasa I, pe toate categoriile de trenuri de persoane, cu mijloacele de transport auto sau cu mijloace fluviale, să poată opta pentru compensarea în lei a călătoriilor gratuite, dacă acestea nu au fost, parțial sau integral, efectuate într-un an calendaristic.

II. Observații

1. *Decretul-Lege nr. 118/1990* a fost o inițiativă parlamentară susținută de Asociația Foștilor Deținuți Politici din România care a stabilit în mod concret atât categoriile de beneficiari, cât și drepturile acestora, cuprinse în textul legii sus-amintite.

Titularii *Decretului-Lege nr. 118/1990* beneficiază de drepturi pecuniare pentru fiecare an de detenție, internare abuzivă în spitale de psihiatrie, strămutare, deportare sau prizonierat, prestații în natură și facilități fiscale. Drepturile pecuniare întregesc veniturile foștilor deținuți politici, compensând prejudiciul moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale, legiuitorul recunoscând în felul acesta că măsurile luate în situația beneficiarilor *Decretului-lege nr. 118/1990* au fost abuzive.

Potrivit art. 8 alin. (2) lit. c) din *Decretul-Lege nr. 118/1990*, persoanele aflate în una din situațiile prevăzute la art. 1 din lege beneficiază de douăsprezece călătorii gratuite, anual, pe calea ferată română, cu clasa I, pe toate categoriile de trenuri de persoane, cu mijloace de transport auto sau cu mijloace de transport fluviale.

Rațiunea acordării acestor drepturi a fost aceea de a facilita călătoria cu diversele mijloace de transport pentru această categorie de persoane, ca o recompensă pentru persecuțiile din motive politice suferite în timpul regimului comunist.

Destinația acestor facilități, prevăzute la art. 8, este strictă, reglementată expres, niciuna dintre acestea neavând alternativă în bani.

Același gen de beneficiu, respectiv facilitatea transportului, au toate categoriile de persoane care, în scop reparatoriu, beneficiază de astfel de drepturi, altele decât cele în bani, cum ar fi: veteranii de război, văduvele de război, văduvele veteranilor de război, persoanele care au suferit persecuții pe criterii etnice și soțul supraviețuitor al acestora din urmă.

Instituirea unui tratament diferit persoanelor care au suferit persecuții politice, în sensul acordării unei sume de bani în locul călătoriilor gratuite neefectuate, ar conduce la inegalitate de tratament față de celelalte categorii de persoane care beneficiază, conform legii, de același gen de facilitate.

Pe de altă parte, precedentul creat prin aceeași intenție de legiferare în ceea ce privește pensionarii sistemului public de pensii, conduce la concluzia că o astfel de modalitate de alternare a beneficiului transportului gratuit cu sume de bani, este foarte dificil de implementat în practică, atât din punct de vedere tehnic, cât și administrativ. Invocăm în acest sens *Ordonanța de*

*urgență a Guvernului nr. 88/2006*¹ care a modificat art. 4 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2004*² în sensul compensării în bani a tichetelor de călătorie pe calea ferată neutilizate de pensionari. După prorogări succesive, această prevedere a fost abrogată în anul 2009 prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2009*³, din considerentele enunțate.

De altfel, chiar propunerea legislativă de completare, cu alin. (4), a art. 8 din *Decretul-lege nr. 118/1990*, este foarte lapidară și de neaplicat în lipsa unei proceduri clare care să stabilească în mod concret cum va fi operațională o astfel de măsură.

Precizăm că pentru călătoriile care nu s-au efectuat, parțial sau integral, nu există posibilitatea determinării costului călătoriei în vederea achitării contravalorii, întrucât nu se poate aprecia traseul pentru care ar fi optat beneficiarul tichetelor și în raport de care se stabilește costul tichetului. Pe de altă parte, măsura compensării în bani a tichetelor neutilizate i-ar putea determina pe beneficiarii acestora să renunțe la această facilitate în favoarea încasării contravalorii tichetelor, situație ce va conduce implicit la o presiune asupra bugetului de stat din care se suportă drepturile și facilitățile prevăzute de decretul lege.

2. Învederăm faptul că adoptarea măsurii propuse ar putea constitui un precedent pentru promovarea altor inițiative legislative ce propun reglementări similare și pentru alte categorii de persoane care au dreptul la călătorii gratuite și care vor putea solicita acordarea contravalorii tichetelor gratuite neutilizate, persoane precum:

- persoanele persecutate din motive etnice (*Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, cu modificările și completările ulterioare*);

- pensionarii din sistemul public de pensii, pensionarii din celelalte sisteme proprii de asigurări sociale, precum și alte categorii de pensionari (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2004 privind acordarea unor facilități familiilor de pensionari, cu modificările și completările ulterioare*);

- veteranii de război, invalizii și văduvele de război (*Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale*

¹ pentru modificarea și completarea unor acte normative prin care se acordă drepturi sociale, precum și unele măsuri în domeniul cheltuielilor de personal

² privind acordarea unor facilități familiilor de pensionari

³ *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2009 privind unele măsuri financiar-bugetare*

invalidilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare);

- persoanele cu handicap (*Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare);*

- luptătorii pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 și urmașii de erou-martir (*Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului-Lupeni-august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare);*

- judecătorii și procurorii (*Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare);*

- studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare), etc.*

3. Din punctul de vedere al constituționalității propunerii legislative, considerăm că, raportat la intenția de reglementare, în măsura în care prezenta inițiativă legislativă implică creșterea cheltuielilor de la bugetul de stat, era necesar a se avea în vedere prevederile art. 138 alin. (5) din *Constituția României, republicată*, conform căreia „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.*” În acest sens, în *Expunerea de motive*, precum și în conținutul textului de lege, este necesar să se precizeze sursa de finanțare pentru fiecare obiectiv de cheltuieți bugetare preconizat.

În acest sens, în jurisprudența Curții Constituționale, s-a statuat că „*(...) art. 138 alin. (5) din Constituție se referă tocmai la caracterul obiectiv și efectiv al sursei de finanțare și operează cu elemente de certitudine și previzibilitate bugetară, respectiv „acea cheltuială să fie previzionată în deplină cunoștință de cauză în bugetul de stat pentru a putea fi acoperită în mod cert în cursul anului bugetar” (Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, paragraful 58, citată în Decizia nr. 593 din 14 septembrie 2016, paragraful 29).*”⁴

⁴*Decizia Curții Constituționale nr. 764/2016 din 14 decembrie 2016 asupra sesizării de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 6 și art. II din Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/2015 privind înființarea Gărzilor forestiere.*

De asemenea, potrivit art. 15 alin. (1) din *Legea nr. 500/2002*⁵, „În cazurile în care se fac propuneri de elaborare a unor proiecte de acte normative/măsuri/politici a căror aplicare atrage micșorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor aprobate prin buget, se va întocmi o fișă financiară, care va respecta condițiile prevăzute de *Legea nr. 69/2010*⁶. În această fișă se înscriu efectele financiare asupra bugetului general consolidat (...)”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerațiile menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,

Mihai TUDOSE

Domnului senator Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU

Președintele Senatului

⁵ *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare*

⁶ *Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată, cu modificările ulterioare*